

MÔ HÌNH TRẠI GIAM NGƯỜI BỊ KẾT ÁN PHẠT TÙ LÀ NGƯỜI CHƯA THÀNH NIÊN TẠI HÀN QUỐC VÀ KINH NGHIỆM CHO VIỆT NAM

ĐẶNG MAI LINH* - THÁI LÊ NAM** - NGUYỄN ĐÌNH PHÚC***

Tóm tắt: Ở Việt Nam hiện nay, nhiều người chưa thành niên phạm tội phải chịu áp dụng biện pháp phạt tù có thời hạn và giam giữ chung tại các trại giam dành cho người trưởng thành. Điều này gây ra nhiều bất cập cho công tác thi hành án phạt tù, bởi việc này không chỉ đang đi ngược lại với Quy tắc 30 của Công ước Liên hợp quốc về bảo vệ người chưa thành niên bị tước tự do năm 1990 mà còn khiến cho quyền lợi tốt nhất dành cho người chưa thành niên sẽ không được đảm bảo.

Từ khóa: Trại giam, mô hình trại giam, người chưa thành niên, giam giữ

Ngày nhận bài: 01/03/2024; Biên tập xong: 28/5/2024; Duyệt đăng: 26/8/2024

THE PRISON MODEL OF JUVENILE OFFENDERS IN KOREA AND EXPERIENCE FOR VIETNAM

Abstract: In Vietnam nowadays, many juvenile offenders are imprisoned along with adults in prisons, causing many inadequacies for a competent authority to execute a prison sentence since this goes against Rule 30 of the 1990 United Nations Convention on the Rights of the Child on protecting juveniles deprived of their liberty and therefore cannot guarantee the best interests of juveniles.

Keywords: Prison, prison model, juvenile, incarceration

Received: Mar 1st, 2024; **Editing completed:** May 28th, 2024; **Accepted for publication:** Aug 26th, 2024

Hiện nay, việc xây dựng mô hình trại giam cho người chưa thành niên phạm tội là một trong những vấn đề cần được quan tâm trong tư pháp đối với người chưa thành niên. Trong khi Việt Nam chưa có những giải pháp đồng bộ và hiệu quả để ứng phó với tình trạng gia tăng tội phạm là người chưa thành niên thì nhiều quốc gia khác trên thế giới như Mỹ, Hàn Quốc... đã có những đạo luật riêng về tư pháp người chưa thành niên, đặc biệt là đã xây dựng trại giam riêng dành cho người chưa thành niên phạm tội. Qua đó, Việt Nam có thể học hỏi kinh nghiệm của các quốc gia khác để áp dụng xây dựng mô hình trại giam riêng dành cho người chưa thành niên tại Việt Nam. Nghiên cứu về việc xây dựng mô hình trại giam riêng đối với người chưa thành niên là cơ hội để đưa ra những cải cách mạnh mẽ và toàn diện, nhằm đưa hệ thống tư pháp người chưa thành niên của Việt Nam phù hợp với các tiêu chuẩn và thông lệ quốc tế.

1. Các vấn đề lý luận chung về mô hình trại giam người bị kết án phạt tù là người chưa thành niên

Mô hình trại giam cho người chưa thành niên bị kết án phạt tù là sự mô phỏng các đặc điểm của trại giam thông thường, tuy nhiên có những điều chỉnh cho phù hợp với đối tượng đặc biệt này. Cụ thể, mô hình vẫn duy trì chức năng cơ bản là giam giữ và cải tạo người phạm tội, nhưng hoạt động và chính sách tập trung vào mục tiêu giáo dục, phục hồi và phát triển toàn diện thể chất, tinh thần cho người chưa thành niên. Hay nói cách khác, mục đích của trại giam này là tạo môi trường thuận lợi để giúp người chưa thành niên được bảo vệ, cùng với đó là giáo dục giúp họ nhận thức sai phạm, hoàn lương và tái hòa nhập xã hội lành mạnh.

* Email: Mailinha1407@gmail.com

Sinh viên Trường Đại học Luật Hà Nội

** Email: Thailenam2012@gmail.com

Sinh viên Trường Đại học Luật Hà Nội

*** Email: Phuc20020608@gmail.com

Sinh viên Trường Đại học Luật Hà Nội

Đây là mục đích cao cả, thể hiện sự nhân văn và kỳ vọng của xã hội đối với thế hệ tương lai. Điều này được đúc kết từ những bài học triển khai giam giữ phạm nhân chưa thành niên ở các quốc gia tiên phong áp dụng mô hình trại giam riêng dành cho người chưa thành niên¹. Từ đó có thể thấy, mô hình trại giam này là nơi thi hành án phạt tù của người chưa thành niên, được mô hình hóa từ trại giam thông thường nhằm mục đích giam giữ, tiến đến cải tạo đối tượng là người chưa thành niên.

Về cơ cấu tổ chức, mô hình đảm bảo tách biệt hoàn toàn người chưa thành niên với người lớn; cùng với đó là đáp ứng đầy đủ nhu cầu về dinh dưỡng, chăm sóc sức khỏe, thiết kế chương trình giáo dục, đào tạo phù hợp lứa tuổi; có các hoạt động hỗ trợ tâm lý và chuẩn bị cho phạm nhân là người chưa thành niên tái hòa nhập cộng đồng².

Về cách thức hoạt động, trại giam người chưa thành niên phạt tù nhằm mục tiêu giáo dục, đào tạo thông qua các hoạt động chăm sóc, bảo vệ, giáo dục, dạy nghề để giúp người chưa thành niên hòa nhập xã hội. Cụ thể, người chưa thành niên được cung cấp dịch vụ hỗ trợ về nhiều mặt phù hợp lứa tuổi, giới tính, cá tính. Hoạt động chính của trại giam gồm: tiếp nhận, quản lý, phân loại người chưa thành niên; tổ chức lao động, học tập nhằm giáo dục và phục hồi người chưa thành niên; đánh giá quá trình cải tạo để xét giảm án, tha tù; bảo đảm thực hiện quyền cơ bản theo luật định.

Các vấn đề về điều kiện sống, chế độ dinh dưỡng, chương trình học tập tại trại giam sẽ được ban quản lý trại giam thiết kế riêng, phù hợp với độ tuổi, giới tính, năng lực và sở thích của từng người chưa thành niên. Đội ngũ nhân viên cũng được đòi hỏi có trình

độ chuyên môn cao, am hiểu tâm lý và có kỹ năng xử lý tình huống sự phạm phù hợp với lứa tuổi vị thành niên³.

Mô hình chú trọng ba yếu tố: Thứ nhất, người chưa thành niên được giam giữ riêng, cách ly hoàn toàn với phạm nhân trưởng thành, được phân loại, đánh giá kỹ lưỡng để áp dụng các biện pháp quản lý, can thiệp giáo dục thích hợp nhất⁴. Thứ hai, cơ sở vật chất và điều kiện sống đảm bảo an toàn, vệ sinh, thân thiện, tạo không gian phát triển lành mạnh cho người chưa thành niên⁵. Thứ ba, thực hiện chế độ quản lý linh hoạt, vừa nghiêm ngặt đảm bảo trị an, vừa cởi mở thân thiện, tạo điều kiện phát triển, hỗ trợ các vấn đề tâm sinh lý và đặc biệt chú trọng vấn đề tái hòa nhập cộng đồng cho phạm nhân khi đã hết hiệu lực chấp hành án phạt tù⁶.

2. Mô hình trại giam người bị kết án phạt tù là người chưa thành niên tại Hàn Quốc

Số lượng người chưa thành niên phạm tội tại Hàn Quốc ngày càng gia tăng, nhu cầu về các cơ sở giam giữ người chưa thành niên cũng vì thế mà tăng lên, hiện nay con số đang là 10 trại giam người chưa thành niên trên toàn quốc. Hàn Quốc đã phát triển một hệ thống tư pháp người chưa thành niên tiên tiến, nơi mà trọng tâm không phải là trừng phạt, mà là bảo vệ và cải tạo những người trẻ tuổi phạm tội. Theo đó, hệ thống tư pháp ở Hàn Quốc đảm bảo quyền lợi và bảo vệ cho người chưa thành niên theo đúng quy định và chuẩn mực quốc tế. Nhưng thay vì áp dụng hình phạt nghiêm ngặt, Hàn Quốc áp dụng hình thức “giam giữ bảo vệ”. Các loại hình

³ Quy tắc số 81, Mục V, Các quy tắc của Liên hợp quốc về bảo vệ người chưa thành niên bị tước tự do, 1990.

⁴ Quy tắc số 26.3, Phần II, Các quy tắc tiêu chuẩn tối thiểu của Liên hợp quốc về hoạt động tư pháp đối với người vị thành niên, 1985; Quy tắc số 29, Mục III, Các quy tắc của Liên hợp quốc về bảo vệ người chưa thành niên bị tước tự do, 1990.

⁵ Quy tắc số 26.2, Phần V, Các quy tắc tiêu chuẩn tối thiểu của Liên Hợp Quốc về hoạt động tư pháp đối với người vị thành niên, 1985; Quy tắc số 49-55, Mục IV, Các quy tắc của Liên hợp quốc về bảo vệ người chưa thành niên bị tước tự do, 1990.

⁶ Quy tắc số 26.4, 26.5, 28, Phần V, Các quy tắc tiêu chuẩn tối thiểu của Liên hợp quốc về hoạt động tư pháp đối với người vị thành niên, 1985.

¹ Bonnie, R.J., Johnson, R.L., Chemers, B.M., and Schuck, J (2013), *Reforming Juvenile Justice: A Developmental Approach*, The National Academies Press, Committee on Law and Justice, Division of Behavioral and Social Sciences and Education, p. 3; Patrick Griffin (2008), *Models for Change 2008 Update: Gathering Force*, National Center for Juvenile Justice, p.1.

² Trương Quang Vinh, “Chuẩn bị tái hòa nhập cộng đồng cho người chưa thành niên vi phạm pháp luật tại trại giam và các trường giáo dưỡng - Thực trạng và giải pháp”, *Tạp chí Luật học*, số 04/2006.

giám giữ bảo vệ cho thanh thiếu niên tại Hàn Quốc được quy định trong “Đạo luật vị thành niên (Juvenile Act)” của nước này. Một điểm đáng lưu ý nữa là pháp luật Hàn Quốc không áp dụng hình phạt giam vào trại lao động. Điều này có nghĩa là nhóm người chưa thành niên phạm tội bị kết án phạt tù sẽ không bắt bị gửi vào các trại lao động của nước này⁷.

Về cơ cấu tổ chức của trại giam dành cho người chưa thành niên bao gồm: (1) Giám thị trại giam: là người đứng đầu trại giam, chịu trách nhiệm trước Bộ Tư pháp Hàn Quốc về toàn bộ hoạt động của trại giam. (2) Phó giám thị trại giam: giúp việc cho giám thị trại giam, chịu trách nhiệm theo sự phân công của giám thị trại giam. (3) Các đội nghiệp vụ: bao gồm đội quản lý, đội giáo dục, đội y tế, đội lao động, đội hậu cần. (4) Các đội nghiệp vụ có chức năng, nhiệm vụ cụ thể như sau: Đội quản lý: chịu trách nhiệm quản lý, giám sát phạm nhân chưa thành niên, đảm bảo an ninh, an toàn trong trại giam; Đội giáo dục: chịu trách nhiệm tổ chức giáo dục cải tạo phạm nhân chưa thành niên, giúp phạm nhân chưa thành niên tái hòa nhập cộng đồng; Đội y tế: chịu trách nhiệm khám chữa bệnh cho phạm nhân chưa thành niên; Đội lao động: chịu trách nhiệm tổ chức lao động cho phạm nhân chưa thành niên; Đội hậu cần: chịu trách nhiệm cung cấp các nhu yếu phẩm cần thiết cho phạm nhân chưa thành niên⁸. Đội ngũ nhân viên bao gồm khoảng 1.100 nhân viên bảo vệ người chưa thành niên, nhân viên đặc biệt, nhân viên kỹ thuật và nhân viên y tế. Cơ sở vật chất của các trại giam người chưa thành niên giống như trường học thông thường, có phòng học, thư viện, sân chơi, phòng hoạt động đặc biệt, phòng tập thể dục trong nhà, phòng tôn giáo, mỗi trung tâm giam giữ người chưa thành niên có 05 - 06 phòng riêng và những người mới đến sẽ được ở riêng⁹. Các trại giam người chưa

thành niên tại Hàn Quốc bao gồm người chưa thành niên phạm tội trong độ tuổi từ 14 đến 19 do bộ phận chưa thành niên của tòa án gửi đến, riêng đối với người chưa thành niên phạm tội trong độ tuổi từ 10 đến 14 có hành vi vi phạm pháp luật thì hình phạt sẽ xét theo mức độ và hoàn cảnh của họ¹⁰. Dựa trên Đạo luật vị thành niên Hàn Quốc, trại giam người chưa thành niên không phải là nơi trừng phạt tội phạm mà được vận hành theo nguyên tắc: Nhà nước là người bảo vệ người chưa thành niên, chịu trách nhiệm về chương trình giảng dạy và chăm sóc y tế như giáo dục học thuật, giáo dục nghề nghiệp và giáo dục nhân cách, đồng thời được vận hành với mục đích giúp đỡ sự phát triển lành mạnh của người chưa thành niên. Vì vậy, tên chính thức của trại giam người chưa thành niên hiện nay là “Trường học”, những nhân viên đang làm việc tại trại giam người chưa thành niên cũng được gọi là “giáo viên”.

Về cách thức hoạt động, theo Điều 56 của Nghị định thi hành Luật đối xử với người chưa thành niên được bảo vệ, các chương trình giáo dục cơ bản của các trại giam người chưa thành niên được thực hiện theo ba giai đoạn. Giai đoạn đầu tiên được thực hiện trong thời gian 10 ngày, bao gồm hoạt động hướng dẫn và tư vấn để thích nghi với chương trình giáo dục, hướng dẫn về cuộc sống, các hoạt động thể chất và việc khảo sát phân loại tại các trại giam người chưa thành niên. Giai đoạn thứ hai, giáo dục cơ bản, bao gồm giáo dục chuyên đề tại trại giam người chưa thành niên, đào tạo phát triển năng lực nghề nghiệp, đào tạo y tế/phục hồi chức năng và giáo dục nhân cách. Giai đoạn thứ ba là giáo dục tái hòa nhập xã hội, kéo dài dưới 10 ngày, bao gồm tư vấn nghề nghiệp, các chuyến đi thực tế đào tạo nghề, công việc tình nguyện và cách chuẩn bị hồ sơ. Việc giáo dục từng bước này được thực hiện tuần tự theo thời gian và những phần quan trọng nhất của chương trình giáo dục tại các trại giam người chưa thành niên là giáo dục môn học, giáo dục đầu vào và giáo dục

⁷ Điều 62, Đạo luật vị thành niên Hàn Quốc 2018.

⁸ Điều 16, Pháp lệnh của Bộ Tư Pháp Hàn Quốc Quy định Thi hành của Bộ và Các Cơ Quan Trực Thuộc.

⁹ JeongJae Joon, *Nghiên cứu về hệ thống giam giữ người chưa thành niên ở mỗi quốc gia*, Nxb. Văn hoá Gyeongseong, Viện Chính sách hình sự Hàn Quốc, 2002, tr.164.

¹⁰ Viện Nghiên cứu và Đào tạo Pháp luật, *Báo cáo tội phạm*, Bộ Tư pháp Hàn Quốc, 2017, tr.600.

nhân cách, trong đó giáo dục môn học và dạy nghề là những hoạt động chính.

Đầu tiên, việc giảng dạy các môn học được thực hiện tại ba địa điểm: Trại giam người chưa thành niên Jeonju và Anyang sẽ giảng dạy chương trình trung học cơ sở và trại giam người chưa thành niên Seoul giảng dạy cả chương trình trung học cơ sở và trung học phổ thông. Chương trình giảng dạy được thiết kế nhằm giúp người chưa thành niên được hưởng chương trình học tương tự như tại các trường học bình thường. Người chưa thành niên đang học trung học cơ sở trước khi được nhận vào trại giam sẽ phải hoàn thành chương trình giáo dục môn học ngay cả sau khi được nhận vào. Bên cạnh đó, người chưa thành niên được giáo dục nhân cách hơn 04 giờ một tuần, đào tạo máy tính và hoạt động thể chất từ khoảng 01 đến 02 giờ, đào tạo nghề được cung cấp song song với giáo dục lý thuyết và thực hành¹¹. Chương trình đào tạo nghề bao gồm cả lý thuyết và thực hành, trong đó thực hành chiếm 70% tổng thời lượng chương trình và được tổ chức 05 ngày/tuần. Hoạt động giáo dục nhân cách được tổ chức thành các hoạt động như hướng dẫn nhóm, tư vấn nhóm, và giáo dục thể chất, yêu cầu phải mở và vận hành ít nhất 05 lớp hướng dẫn nhóm và 04 lớp tư vấn nhóm trong mỗi học kỳ. Khi được đưa vào trại giam, người chưa thành niên phải lựa chọn giữa hai phương án chính: giáo dục phổ thông và giáo dục nghề nghiệp. Giáo dục trung học là tiên quyết nên phải được hoàn thành, học sinh trung học phổ thông cũng được học các môn học như các lớp học bình thường nếu có nguyện vọng. Ngoài ra, các trại giam người chưa thành niên đang nỗ lực mở nhiều khóa dạy nghề khác nhau, nhưng do cơ sở lưu trú có quy mô lớn, trong khi ngân sách và nhân lực lại hạn hẹp nên khó có thể đào tạo nghề cho một số ít học sinh và không phải tất cả người chưa thành niên¹².

¹¹ Seonyoung Ahn, Jihee Kim, *Nghiên cứu hiệu quả của công tác giáo dục tại trại giam giữ trẻ vị thành niên và các biện pháp cải thiện nhằm ngăn chặn người chưa thành niên phạm tội tái phạm*, Viện Chính sách Thanh niên Hàn Quốc, 2010, tr.13.

¹² Kim Ji Min, Yushin, Jo Yeon Woo, Kim Ki Young, *Nghiên cứu chương trình giáo dục và hoạt động của trung tâm giam giữ trẻ vị thành niên tư nhân*, Viện Tội phạm học Hàn Quốc, 2018, tr.56.

3. Kiến nghị xây dựng mô hình trại giam người bị kết án phạt tù là người chưa thành niên tại Việt Nam

3.1. Hạn chế trong thực trạng giam giữ người bị kết án phạt tù là người chưa thành niên tại Việt Nam

Công tác thi hành án phạt tù đối với người chưa thành niên trong những năm vừa qua đã đạt được những kết quả nhất định, tuy nhiên, nước ta không có trại giam riêng dành cho người chưa thành niên. Hiện nay, việc người chưa thành niên được giam giữ, cải tạo riêng tại một khu riêng nhưng trong cùng trại giam với người đã thành niên cho thấy nhiều bất cập đáng kể.

Thứ nhất, chất lượng các chương trình giáo dục, cải tạo người chưa thành niên phạm tội còn thấp, chưa thích hợp với nhu cầu lao động xã hội, chủ yếu là các ngành nghề đơn giản như: lao động nông, lâm nghiệp, thủ công, lao động chân tay, sơ chế...

Thứ hai, cơ sở vật chất của trại giam chưa được đầu tư đúng mức, những quy định đối với người chưa thành niên khi thi hành án phạt tù tại các trại giam về ăn uống, nơi giam giữ, chế độ khác chưa được thực hiện đúng theo quy định của pháp luật.

Thứ ba, công tác chuẩn bị cho người chưa thành niên tái hòa nhập cộng đồng sau khi hết hạn tù được tiến hành một cách thụ động. Thực trạng diễn ra tại các trại giam là trước khi trả tự do, Ban Giám thị gửi công văn cho chính quyền địa phương, sau đó cấp tiền tàu xe cho phạm nhân tự về (nếu không có người đến đón). Tuy nhiên, những người chưa thành niên khi hết hạn tù lại không nắm được tình hình và khả năng đón nhận của địa phương nên thường có tâm lý hoang mang. Nếu không có sự phối kết hợp tốt giữa các cơ quan ban ngành tại địa phương, không có sự giáo dục, giám sát, tạo điều kiện thuận lợi để học tập, lao động thì họ rất dễ bị lôi kéo vào con đường phạm tội¹³.

¹³ Nguyễn Thanh Tùng (2023), *Về cải tạo người chưa thành niên phạm tội bị áp dụng hình phạt tù*, <https://tapchitoaan.vn/ve-cai-tao-nguoi-chua-thanh-nien-pham-toi-bi-ap-dung-hinh-phat-tu8584.html>, truy cập ngày 23/7/2024.

Thứ tư, mặc dù Luật Thi hành án hình sự năm 2019 có quy định yêu cầu việc giam giữ riêng đối với người chưa thành niên nhưng tại Nghị định hướng dẫn thi hành lại thiếu yếu tố cơ bản khi giam giữ riêng, như khoảng cách, cơ sở vật chất nơi giam giữ...

Thứ năm, việc thông kê, báo cáo, phân tích số liệu về người chưa thành niên vi phạm pháp luật còn chưa được thực hiện đầy đủ và có hệ thống; các cơ quan thu thập số liệu theo chức năng và báo cáo theo hệ thống riêng với cách thức thường không thống nhất nên các số liệu thường không khớp nhau¹⁴.

3.2. Kiến nghị xây dựng mô hình trại giam người bị kết án phạt tù là người chưa thành niên tại Việt Nam

Bài viết kiến nghị hoàn thiện pháp luật bằng việc bổ sung điều khoản tại Chương X quy định về “Thi hành án phạt tù” trong Dự thảo Luật Tư pháp người chưa thành niên với nội dung người chưa thành niên sẽ được giam giữ tại trại giam riêng dành cho người chưa thành niên. Tiếp đó, bổ sung điều khoản về “Trại giam riêng đối với phạm nhân là người chưa thành niên” như sau:

Một là, bổ sung khái niệm “Mô hình trại giam cho người chưa thành niên bị kết án phạt tù” là nơi thi hành án phạt tù với người chưa thành niên phạm tội bị kết án phạt tù. Mục đích của mô hình là bảo vệ và tạo điều kiện, môi trường tốt nhất cho người chưa thành niên phạm tội có cơ hội được giáo dục, cải tạo hành vi, nhân tính và tiến tới tái hòa nhập xã hội.

Hai là, điều chỉnh cơ cấu nhân sự của trại giam người chưa thành niên để tăng cường chuyên môn hóa; chú trọng giáo dục đào tạo nghề cho người chưa thành niên. Bổ sung thêm vị trí dành riêng cho công việc giáo dục, đứng đầu bộ phận này là Quản lý bộ phận giáo dục. Đội ngũ cán bộ tại trại giam người chưa thành niên phải trải qua các chương trình đào tạo chuyên môn cho công

việc¹⁵, đào tạo về tâm lý trẻ em, phúc lợi trẻ em và những tiêu chuẩn, quy phạm quốc tế về quyền con người và quyền trẻ em. Chế độ, chính sách đối với đội ngũ cán bộ trại giam người chưa thành niên được hưởng cao hơn 05% so với đội ngũ cán bộ cùng vị trí tại trại giam thông thường.

Ba là, về chế độ giáo dục, trại giam người chưa thành niên tập trung vào ba mảng chính là giáo dục phổ thông, giáo dục nhân cách và cuối cùng là giáo dục nghề.

Bài viết đưa ra một số kiến nghị xây dựng mô hình trại giam người bị kết án phạt tù là người chưa thành niên tại Việt Nam như sau:

Thứ nhất, xây dựng 03 trại giam người chưa thành niên theo từng vùng miền với quy mô ban đầu không quá 500 phạm nhân/trại. Trong trường hợp số lượng phạm nhân chưa thành niên tại 01 miền vượt mức 500 người sẽ chuyển bớt đến trại giam riêng gần nhất.

Thứ hai, về tổ chức bộ máy nhân sự, cấp quản lý bao gồm Giám thị, Phó Giám thị, Trưởng phân trại, Phó Trưởng phân trại, Đội trưởng, Phó Đội trưởng; sĩ quan, quân nhân chuyên nghiệp, hạ sĩ quan; chiến sĩ và công nhân Công an, công nhân viên Quốc phòng. Tất cả cán bộ nhân viên trong trại giam phải trải qua đào tạo chuyên môn cho công việc, đồng thời được đào tạo 40 giờ xoay quanh các vấn đề liên quan trực tiếp tới người chưa thành niên như: quyền của người chưa thành niên, an toàn và bảo mật, chăm sóc sức khỏe cơ bản và các bệnh truyền nhiễm, sơ cứu...

Thứ ba, về tổ chức trại giam, cần sắp xếp các phạm nhân theo nhóm có sự tương đồng về độ tuổi với khu giam giữ. Nhà giam bao gồm phòng sinh hoạt chung, nhà giam riêng và nhà kỷ luật.

Thứ tư, các phòng ban để phục vụ việc quản lý và vận hành trại giam bao gồm: các Phòng hỗ trợ hành chính, Phòng an ninh, Phòng y tế...; các ban hỗ trợ như Ban giải quyết xã hội, Ban quản lý bữa ăn và Ủy ban Đánh giá, điều trị. Khu giáo dục và đào tạo nghề tương tự như trường học thông thường. Ngoài ra,

¹⁴ Nguyễn Thị Kim Thoa (2019), Báo cáo nghiên cứu Pháp luật về phòng ngừa, xử lý, phục hồi, tái hòa nhập cộng đồng đối với người chưa thành niên vi phạm pháp luật và tình hình người chưa thành niên vi phạm pháp luật tại Việt Nam, Bộ Tư pháp.

¹⁵ Khoản 1, Quy tắc số 76, Bộ Quy tắc Nelson Mandela, 2015.

xây dựng thêm các khu như: khu canh tác, khu chăn nuôi... để người chưa thành niên thực hiện các hoạt động công ích xem xét đặc xá.

Thứ năm, trại giam cần đặc biệt đặt sức khỏe thể chất và tinh thần của người chưa thành niên là ưu tiên hàng đầu, bao gồm việc cung cấp dịch vụ y tế, sức khỏe tâm thần và chế độ ăn, mặc, tư trang hợp lý.

Thứ sáu, cần đặc biệt chú trọng vào hoạt động giáo dục và đào tạo nghề đối với người chưa thành niên. Mô hình chương trình giáo dục tại trại giam người chưa thành niên ở sẽ được thực hiện theo ba giai đoạn. Giai đoạn đầu tiên bao gồm hoạt động hướng dẫn và tư vấn để thích nghi với chương trình giáo dục, giảng dạy kỹ năng sống, hoạt động thể chất. Giai đoạn thứ hai, giáo dục cơ bản, bao gồm giáo dục chuyên môn tại trại giam người chưa thành niên, đào tạo phát triển năng lực nghề nghiệp, đào tạo kỹ năng xử trí trong các tình huống khẩn cấp và giáo dục nhân cách. Giai đoạn thứ ba là giáo dục tái hòa nhập xã hội, gồm các hoạt động tư vấn nghề nghiệp, vận động phạm nhân tham gia chương trình hỗ trợ tìm kiếm việc làm cũng như cách chuẩn bị giấy tờ, hồ sơ cần thiết cho cuộc sống khi đã được tại ngoại. Người chưa thành niên sẽ được song song đào tạo các mảng nghề nghiệp hiện đang chiếm xu thế và phát triển tại Việt Nam như: công nghệ thông tin, làm đẹp, chăm sóc thú cưng...

Tóm lại, việc xây dựng mô hình trại giam dành cho người bị kết án phạt tù là người chưa thành niên là một trong những vấn đề quan trọng trong hệ thống tư pháp nói chung và tư pháp đối với người chưa thành niên nói riêng bởi đây là vấn đề không chỉ ảnh hưởng trực tiếp tới công tác thi hành án hình sự mà còn tới sức khỏe, tinh thần cũng như sự phát triển của người chưa thành niên. Dựa trên việc nghiên cứu lý luận, thực tiễn, phân tích mô hình trại giam đã triển khai tại Hàn Quốc, học hỏi kinh nghiệm và chất lọc thông tin, nhận thấy những vấn đề còn hạn chế của Việt Nam trong việc giam giữ phạm nhân chưa thành niên, bài viết đưa ra một số đề xuất, kiến nghị hoàn thiện pháp luật Việt Nam trong vấn đề giam giữ phạm nhân chưa thành niên, từ đó góp phần

vào việc hoàn thiện chính sách xử lý, quản lý đối tượng người chưa thành niên phạm tội, thúc đẩy triển khai xây dựng mô hình trại giam chuyên biệt cho nhóm đối tượng đặc biệt này tại Việt Nam trong thời gian tới./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bonnie, R.J., Johnson, R.L., Chemers, B.M., and Schuck, J (2013), *Reforming Juvenile Justice: A Developmental Approach*, The National Academies Press, Committee on Law and Justice, Division of Behavioral and Social Sciences and Education, p.3.
2. Đạo luật vị thành niên Hàn Quốc năm 2018.
3. Jeong Jae Joon, *Nghiên cứu về hệ thống giam giữ người chưa thành niên ở mỗi quốc gia*, Nxb. Văn hoá Gyeongseong, Viện Chính sách hình sự Hàn Quốc, 2002, tr.164.
4. Kim Ji Min, Yushin, Jo Yeon Woo, Kim Ki Young, *Nghiên cứu chương trình giáo dục và hoạt động của trung tâm giam giữ trẻ vị thành niên tư nhân*, Viện Tội phạm học Hàn Quốc, 2018.
5. Liên hợp quốc (1985), Các quy tắc tiêu chuẩn tối thiểu của Liên Hợp Quốc về hoạt động tư pháp đối với người vị thành niên.
6. Liên hợp quốc (1990), Các quy tắc của Liên hợp quốc về bảo vệ người chưa thành niên bị tước tự do.
7. Liên Hợp Quốc (2015), Bộ Quy tắc Nelson Mandela.
8. Luật Thi hành án hình sự năm 2019.
9. Nguyễn Thanh Tùng (2023), *Về cải tạo người chưa thành niên phạm tội bị áp dụng hình phạt tù*, <https://tapchitoaan.vn/ve-cai-tao-nguoi-chua-thanh-nien-pham-toi-bi-ap-dung-hinh-phat-tu8584.html>, truy cập ngày 23/07/2024.
10. Nguyễn Thị Kim Thoa (2019), *Báo cáo nghiên cứu Pháp luật về phòng ngừa, xử lý, phục hồi, tái hòa nhập cộng đồng đối với người chưa thành niên vi phạm pháp luật và tình hình người chưa thành niên vi phạm pháp luật tại Việt Nam*, Bộ Tư pháp.
11. Patrick Griffin (2008), *Models for Change 2008 Update: Gathering Force*, National Center for Juvenile Justice, p. 1.
12. Pháp lệnh của Bộ Tư Pháp Hàn Quốc Quy định Thi hành của Bộ và Các cơ quan trực thuộc.
13. Seonyoung Ahn, Jihee Kim, *Nghiên cứu hiệu quả của công tác giáo dục tại trại giam giữ trẻ vị thành niên và các biện pháp cải thiện nhằm ngăn chặn người chưa thành niên phạm tội tái phạm*, Viện Chính sách Thanh niên Hàn Quốc, 2010.
14. Trương Quang Vinh, “Chuẩn bị tái hòa nhập cộng đồng cho người chưa thành niên vi phạm pháp luật tại trại giam và các trường giáo dưỡng - thực trạng và giải pháp”, *Tạp chí Luật học*, số 04/2006.
15. Viện Nghiên cứu và Đào tạo Pháp luật, *Báo cáo tội phạm*, Bộ Tư pháp Hàn Quốc, 2017.